

УДК 657.6:657.42

*Т. О. Меліхова,**д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9934-8722>**Ю. С. Синиця,**к. е. н., доцент кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7506-017X>**А. І. Яковлев,**здобувач ступеня вищої освіти магістр, спеціальності 071 Облік і оподаткування, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5711-8108>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.23.53

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРАВИЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЇХ ВАРТІСНОГО ВИМІРЮВАННЯ

T. Melikhova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Educational and Scientific Institute named after YU. M. Potebny of Zaporizhzhia National University
Yu. Synytsia,PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu. M. Potebny of Zaporizhzhia National University
A. Yakovlev,

Master's degree student, specialty 071 Accounting and Taxation, Engineering Educational and Scientific Institute named after YU. M. Potebny of Zaporizhzhia National University

IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND AUDITING OF FIXED ASSETS AT A SMALL ENTERPRISE WITH THE HELP OF CORRECT APPLICATION OF THEIR COST MEASUREMENT

Для малих підприємств важливою складовою є наявність у робочому стані основних засобів, які допомагають здійснювати фінансово-господарську діяльність та отримувати прибуток. Якщо не вистачає обладнання, то знижуються показники роботи підприємства. Застаріле обладнання теж негативно впливає на збільшення витрат, які пов'язані з поточним та капітальним ремонтом. Тому напрям дослідження правильності ведення обліку та проведення аудиту основних засобів на малому підприємстві має свою актуальність.

Метою роботи є удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання.

Метою аудиту основних засобів є впевненість у відповідності відображення їх облікової політики згідно до НП(С)БО, перевірка правильності віднесення до основних засобів та оцінки власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів, а також вартості їх ремонтів.

Завданнями аудиту основних засобів є перевірка: відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, правильності віднесення до основних засобів, правильності оцінки первісної вартості основних засобів (власних та орендованих або зданих в оренду) та вартості їх ремонтів.

Удосконалення методики аудиту основних засобів містить анкету внутрішнього контролю, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що на відміну від існуючих включає в себе перевірку відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

З метою удосконалення обліку основних засобів пропонуємо форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

For small enterprises, an important component is the availability of fixed assets in working condition, which help to carry out financial and economic activities and generate income. If there is not enough equipment, the performance of the enterprise decreases. Obsolete equipment also negatively affects the increase in costs associated with current and major repairs. Therefore, the direction of research into the correctness of accounting and auditing of fixed assets at a small enterprise has its relevance.

The purpose of the work is to improve the accounting and auditing of fixed assets at a small enterprise with the help of the correct application of their cost measurement.

The purpose of the audit of fixed assets is to ensure the compliance of their accounting policy in accordance with the NP(S)BO, to check the correctness of the assignment to fixed assets and the assessment of own, leased or leased fixed assets, as well as the cost of their repairs.

The tasks of the audit of fixed assets are to check: the compliance of the order on the accounting policy with the data of NP(S)BO 7 for the correctness of the application of cost measurement, the correctness of the assignment to fixed assets, the correctness of the assessment of the original value of fixed assets (own and leased or leased) and the cost of their repairs.

The improvement of the fixed asset audit methodology includes an internal control questionnaire, an audit plan, an audit program, working documents, which, unlike the existing ones, includes a check of compliance of the order on accounting policy with the data of NP(S)BO 7 for the correctness of the application of cost measurement, as well as the correctness of attribution to fixed assets, assessment of the initial value of own, rented or leased fixed assets and the cost of their repairs. This will help to timely detect violations in accounting, will contribute to the correctness of the cost assessment of fixed assets.

In order to improve the accounting of fixed assets, we offer forms of documents, in particular, the notification of the formation of an order on the accounting policy in accordance with NP(S)BO 7 for the correct application of the cost measurement of fixed assets, the notification of the correctness of the classification of fixed assets to groups, the notification of the determination of the initial value of own fixed assets, statement of assessment of the original cost of leased or leased fixed assets, statement of assessment of the cost of repairs of fixed assets. The use of the proposed templates will help to reduce the time for estimating the cost of fixed assets, forming and processing documents for their accounting, and will also prevent the possibility of making mistakes.

*Ключові слова: облік, аудит, основні засоби, малі підприємства, оцінка, вартісне вимірювання.
Key words: accounting, auditing, fixed assets, small enterprises, assessment, value measurement.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Для малих підприємств важливою складовою є наявність у робочому стані основних засобів, які допомагають здійснювати фінансово-господарську діяльність

та отримувати прибуток. Якщо не вистачає обладнання, то знижуються показники роботи підприємства. Застаріле обладнання теж негативно впливає на збільшення витрат, які пов'язані з поточним та капітальним ремонтом. Тому напрям дослідження правильності ведення обліку та проведення аудиту основних засобів на малому підприємстві має свою актуальність.

Таблиця 1. Анкета внутрішнього контролю основних засобів на малому підприємстві

№ з/п	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Який план рахунків використовує підприємство: - загальний; - спрощений?				
2	Чи усі наявні основні засоби використовуються на підприємстві?				
3	В яких випадках проводиться інвентаризація основних засобів: - перед складанням річної звітності; - при їх переоцінці; - при передачі від однієї до іншої матеріально-відповідальної особи; - при зміні матеріально-відповідальної особи у зв'язку з її звільненням; - при виявленні крадіжок або надзвичайних ситуацій?				
4	Які основні засоби є на підприємстві: - будівлі; - транспортні засоби; - обладнання; - комп'ютерна техніка?				
5	Чи є на підприємстві основні засоби, які здані в оренду: - оперативну; - фінансову?				
6	Чи є на підприємстві основні засоби, які взяті в оренду: - оперативну; - фінансову?				
7	Чи відбувався на підприємстві ремонт за період, що перевіряється: - капітальний; - поточний; - ремонт не відбувався?				
8	Чи було на підприємстві спорудження основних засобів за період, що перевіряється: - господарським способом; - підрядним способом; - не відбувалось?				
9	Чи відображена у наказі про облікову політику інформація про основні засоби?				
10	Який метод амортизації зазначено у наказі про облікову політику: - прямолінійний; - кумулятивний; - виробничий; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості?				

Джерело: складено авторами.

Таблиця 2. Загальний план аудиту основних засобів на малому підприємстві

Етапи аудиту	Аудиторські процедури	Методи аудиту	Терміни проведення	Виконавці
Попередній	Ознайомлення з діяльністю підприємства	Спостереження, аналітичні тести		
Основний	Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності віднесення до основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
	Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Документальна перевірка: по суті, арифметичний, вибірковий		
Завершальний	Складання аудиторського звіту	Підтвердження		

Джерело: складено авторами.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемні питання обліку та аудиту основних засобів розглянуті у наукових працях багатьох вітчизняних вчених, серед яких такі як: Гордієнко Н. І., Давидов Г. М., Іванова Н. А., Карпенко М. Ю., Кулаковська Л. П., Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Піча Ю. В., Савченко В. Я., Сахарцева І. І., Усач Б. Ф. та інші. Проте саме питання ведення обліку та проведення аудиту основних засобів на малих підприємствах за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження та удосконалення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою роботи є удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою аудиту основних засобів є впевненість у відповідності відображення їх облікової політики згідно до НП(С)БО, перевірка правильності віднесення до основних засобів та оцінки власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів, а також вартості їх ремонтів.

Завданнями аудиту основних засобів є перевірка: відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, правильності віднесення до основних засобів, правильності оцінки первісної вартості основних засобів (власних та орендованих або зданих в оренду) та вартості їх ремонтів.

Анкета внутрішнього контролю основних засобів подана в таблиці 1.

Наступним етапом після попереднього планування та проведення анкетування із зазначеної теми, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту основних засобів (табл. 2). План аудиту основних засобів містить характер, час та обсяг процедур, які будуть здійснені для отримання доказів.

Програма аудиту основних засобів наведена в таблиці 3.

Робочі документи аудиту основних засобів наведені у таблицях 4—8.

Таблиця 3. Програма аудиту основних засобів на малому підприємстві

№ з/п	Мета аудиту	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Критерії якості	Код робочого документа	Термін проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів	Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е, Є	ОЗ-1			
2	Впевнитись у правильності віднесення до основних засобів	Перевірка правильності віднесення до основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Акт введення в експлуатацію основних засобів, Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-2			
3	Впевнитись у правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів	Перевірка правильності визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Акт введення в експлуатацію основних засобів, Наказ про облікову політику	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-3			
4	Впевнитись у правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів	Акт приймання-передачі основних засобів, Договір оренди основних засобів	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-4			
5	Впевнитись у правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів	Акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів	А, Б, В, Г, Д, Е	ОЗ-5			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність – А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Джерело: складено авторами.

Таблиця 4. Перевірка відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів

Найменування	Наказ про облікову політику	НП(С)БО 7 «Основні засоби»	ПКУ	Відхилення

Джерело: складено авторами.

Таблиця 5. Перевірка правильності віднесення до основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства	За даними аудиту					Відхилення
		термін експлуатації більше року	вартість більше 20 000 грн	вартість менше 20 000 грн	відноситься до		
					основних засобів	МНМА	

Джерело: складено авторами.

Таблиця 6. Перевірка правильності оцінки первісної вартості власних основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	господарський спосіб	підрядний спосіб	види витрат	господарський спосіб	підрядний спосіб	господарський спосіб	підрядний спосіб

Джерело: складено авторами.

Таблиця 7. Перевірка правильності оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	здано в оренду	отримано в оренду	вид оренди	здано в оренду	отримано в оренду	здано в оренду	отримано в оренду

Джерело: складено авторами.

Таблиця 8. Перевірка правильності оцінки вартості ремонтів основних засобів

Найменування основних засобів	За даними підприємства		За даними аудиту			Відхилення	
	капітальний ремонт	поточний ремонт	вид списаних	капітальний ремонт	поточний ремонт	капітальний ремонт	поточний ремонт

Джерело: складено авторами.

Таблиця 9. Відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів

Найменування	НП(С)БО 7 «Основні засоби»	ПКУ	Наказ про облікову політику (пункт)	Примітки

Джерело: складено авторами.

Таблиця 10. Відомість правильності віднесення до груп основних засобів

Найменування основних засобів	Термін експлуатації більше року	Вартість більше 20 000 грн	Вартість менше 20 000 грн	Відноситься до	
				основних засобів	МНМА

Джерело: складено авторами.

Таблиця 11. Відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів

Найменування основних засобів	Підрядний спосіб		Господарський спосіб				
	вартість	ПДВ	матеріали	заробітна плата	ЄСВ	амортизація	інші

Джерело: складено авторами.

Таблиця 12. Відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів

Найменування основних засобів	Термін експлуатації	Здано в оренду			Отримано в оренду			Оплата за оренду	
		термін здачі	первісна вартість	знос	термін здачі	фінансову	оперативну	вартість	ПДВ

Джерело: складено авторами.

Таблиця 13. Відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів

Найменування основних засобів	Капітальний ремонт					Поточний ремонт		
	матеріали	заробітна плата	ЄСВ	амортизація	віднесено до первісної вартості	матеріали	ПДВ	віднесено до витрат

Джерело: складено авторами.

Для малих підприємств є проблема недостатності внутрішніх відомостей, які допомагають у веденні обліку, особливо для формування оцінки вартості основних засобів. Для удосконалення їх обліку пропонуємо форми наступних відомостей, а саме відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів (таблиці 9—13).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Удосконалення методики аудиту основних засобів на малих підприємствах містить анкету внутрішнього контролю, план аудиту, програму аудиту, робочі документи, що на відміну від існуючих включає в себе перевірку відповідності наказу про облікову політику даним НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання, а також правильності віднесення до основних засобів, оцінки первісної вартості власних, орендованих або зданих в оренду основних засобів та вартості їх ремонтів. Це допоможе вчасно виявити порушення у веденні обліку, буде

сприяти правильності вартісної оцінки основних засобів.

З метою удосконалення обліку основних засобів пропонуємо форми документів, зокрема відомість формування наказу про облікову політику відповідно до НП(С)БО 7 для правильності застосування вартісного вимірювання основних засобів, відомість правильності віднесення до груп основних засобів, відомість визначення оцінки первісної вартості власних основних засобів, відомість оцінки первісної вартості орендованих або зданих в оренду основних засобів, відомість оцінки вартості ремонтів основних засобів. Використання запропонованих шаблонів допоможе скоротити час на оцінку вартості основних засобів, формування та обробку документів з їх обліку, а також попередить можливість допущення помилок.

Література:

1. Меліхова Т. О., Романенко К. В. Удосконалення організації бухгалтерського процесу та методики аудиту вибуття основних засобів в обліку суб'єктів малого підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (дата звернення: 17.10.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18.
2. Меліхова Т. О., Гребенюк О. В. Удосконалення методичних підходів до аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня економічної безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 27—32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27.
3. Меліхова Т. О., Климова О. В. Удосконалення обліку та внутрішнього контролю списання основних засобів бюджетних установ для підвищення якості контролю та ефективності проведення ревізії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 30—36. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.20.30.
4. Меліхова Т. О., Герасименко Ю. М. Розробка програми аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 24. С. 46—53. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.46.
5. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Аудит: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 184 с.
6. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту : навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.
7. Меліхова Т. О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. Харків: ХНЕУ, НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, ВД "Інжек", 2013. № 3. С. 254—258.
8. Меліхова Т. О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність : монографія. Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2018. 632 с.
9. Меліхова Т. О., Височина В. В. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2018. № 1. С. 69—75.
10. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за рівнем бакалавра зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування" за денною та заочною формою навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 400 с.
11. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Теорія бухгалтерського обліку:

навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 071 "Облік і оподаткування" освітньо-професійної програми "Оподаткування, облік, контроль в управлінні підприємством". Запоріжжя: ЗНУ, 2022. 516 с.

12. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Кутчак Ю. М. Фінансовий облік II : навчальний посібник для здобувачів рівня вищої освіти бакалавра спеціальності 071 "Облік і оподаткування" освітньо-професійної програми "Оподаткування, облік, контроль в управлінні підприємством". Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 368 с.

References:

1. Melikhova, T. and Romanenko, K. (2021), "Improving the organization of the accounting process and methods of auditing the disposal of fixed assets in the accounting of small businesses", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (Accessed 17 Oct 2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18.
2. Melikhova, T. and Hrebeniuk, O. (2020), "Improvement of methodical approaches to audit of fixed assets acquisition for increasing of a level of enterprise economic security", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 27—32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27.
3. Melikhova, T. and Klymova, O. (2021), "Adequate area of internal control over the write-off of the main budgetary installations for the improvement of the quality of control and efficiency of the revision", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 30—36. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.20.30.
4. Melikhova, T. and Herasymenko, Yu. (2018), "The development of a program audit of the receipt of fixed assets for raising the level of financial security at the enterprise", *Agrosvit*, vol. 24, pp. 46—53. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.46.
5. Makarenko, A. P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2016), *Audit [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine.
6. Makarenko, A. P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2015), *Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine.
7. Melikhova, T. O. (2013), "Determination of expenses of the economic activity of the enterprise", *Zhurnal "Biznes Inform"*, vol. 3, pp. 254—258.
8. Melikhova, T. O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: formuvannia, kontrol', efektyvnist' [Economic security of the enterprise: formation, control, efficiency]*, Hel'vetyka, Kherson, Ukraine.
9. Melikhova, T. O. and Vysochyna, V. V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.
10. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O. and Chakalova, N. S. (2020), *Teoriia i metodyka dokumentuvannia v obliku ta audyti [Theory and methodology of documentation in accounting and auditing]*, ZNU, Zaporizhzhia, Ukraine.
11. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O., Podmeshalska, Yu. V. and Chakalova, N. S. (2022), *Teoriia bukhhalters'koho obliku [Theory of accounting]*, ZNU, Zaporizhzhia, Ukraine.
12. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O. and Kutchak Yu. M. (2023), *Finansovyy oblik II [Financial accounting II]*, ZNU, Zaporizhzhia, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 03.11.2023 р.